

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ГУМАННОЇ ПЕДАГОГІКИ

Добро посієш –
добро пожнеш

Уроки доброти

Черкаси – 2011

Автори-укладачі:

С.А. Гаряча, завідувач лабораторії дошкільної та початкової освіти ЧОПОПП, кандидат педагогічних наук, завідувач обласного центру гуманної педагогіки;

Л.Н.Добровольська, методист лабораторії дошкільної та початкової освіти ЧОПОПП.

Збірка містить розробки уроків та виховних заходів, на яких утверджуються не слова про добро, а почуття у серцях та добрі справи.

Для педагогів загальноосвітніх навчальних закладів.

Рекомендовано до друку вченою радою ЧОПОПП.

Протокол №5 від 29.12.2011 р.

Вступ

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства особливого значення набуває необхідність утвердження у суспільстві гуманістичних цінностей добра, справедливості, честі, гідності, совісті, обов'язку, відповідальності.

XX століття ознаменувалося приходом у світ дітей нового покоління. Такі діти характеризуються гіперактивністю, загостреним почуттям справедливості, не переносять неправди. Поведінка сучасних дітей не вкладається у рамки звичайної педагогіки, тому зараз особливої популярності набирає Гуманна Педагогіка.

Основою класичної педагогіки, створеної М.Квінтіліаном, Я.-А.Коменським, Й.-Г.Песталоцці, Ж.-Ж.Руссо, К.Ушинським, А.Макаренком, Я.Корчаком, В.Сухомлинським і прекрасними сузір'ями мислителів є Любов і Добро.

У програмі виховання гуманістичних цінностей учнів 3-4 класів В.А. Киричок добро визначає як одну з вищих цінностей, яка включає особистість у суспільні відносини на основі гуманістичних принципів.

У програмі читаємо «Добро по своїй суті – духовне утворення, що фіксує певний стан людської душі».

Похідним від добра є інше поняття – «доброта» (гуманність).

Змістовний аспект доброти – здатність людини творити добро, добродіяння. Цей моральний феномен має багатофункціональні прояви і включає такі змістові компоненти (прості моральні якості): справедливість, повага людської гідності, безкорисна допомога, вміння прощати і просити вибачення, протидіяти злу і насиллю.

Складові духовно-емоційної сторони доброти: чуйність, співчуття, співпереживання, милосердя, співучасть, співрадування.

Форми вираження доброти: миролюбність, терпимість, великодушність, делікатність, поступливість».

У свій час В.О.Сухомлинський відзначав, що діти живуть своїми уявленнями про добро і зло, про честь і безчестя, людську гідність; у них навіть своє вимірювання часу; в роки дитинства день здається роком, а рік вічністю. «Виховання в молодшому шкільному віці – від 6 до 10 років – я назвав би школою сердечності». Видатний педагог називає елементарну азбучну істину шкільного виховання, з якої починається школа. Це утвердження в кожній людині доброти, сердечності, чуйності, готовності прийти іншому на допомогу, чутливості до всього живого і красивого.

Сучасний класик педагог-гуманіст Ш.О.Амонашвілі вважає, що дитина у нашому житті – це величне явище і виховувати її будь-як не можна ні в якому разі. Ось чому основними принципами методики Амонашвілі стали: Доброта, Милосердя, Сердечність, Співпереживання. На його думку в душі кожної дитини є чаша, яку треба наповнити благородними образами. А образи ці учитель повинен черпати із своєї душі, літератури, природи. Для цього треба самим розуміти всю важливість покликання бути педагогом.

Ідея Амонашвілі проводити уроки добра, уроки серця, уроки щастя знайшли своє відображення у формуванні етичної культури молодших школярів. Діти вперше пізнають на смак добро і зло та вирішують для себе одвічну проблему бути чи не бути. Чи вибрати тернистий шлях добра і сіяча мудрості, утверджувача справедливості, чи плити за течією річки життя.

Зміст програм та підручників у початковій школі має великі можливості для духовно-морального виховання. Проте, ще від учителя залежить який урок він підготує для дітей, чи зачепить струни дитячих душ, чи проростуть філософські уроки (уроки-роздуми, уроки добра, уроки мудрості) в уроках, які піднесе дітям в майбутньому саме життя.

Штангей Вікторія Вікторівна,
вчитель початкових класів
Мошурівської загальноосвітньої школи I-III ступенів
Тальнівської районної ради

Тема. Той, що творить добро, творить саме Життя.

Мета. Формувати уявлення про внутрішній світ людини, показ величі та краси добра, виховання справжньої людської радості – творення добра для інших, участі їх у благодійній діяльності; розвивати вміння осмислювати духовні цінності; спонукати на добрі справи; вчити дітей бути добрими, не скупитися на добро, красиву любов відкрити найвищі цінності людини; вчити любити й цінувати життя. виховувати віру в силу любові, дружби, добра і справедливості.

Обладнання: портрети Матері Терези, В.Сухомлинського, Ш.Амонашвілі, плакат «Людина – творець добра», таблиця «Я вважаю, що...», «Тому, що...», конверти із завданнями для груп, різнокольорові серця, свічка, макет дерева, листочки доброти.

Хід уроку

I Організаційний момент.

В небі завжди сонце світить ясно,
А в душі немає пустоти.
Світ тобі всміхається прекрасний,
Якщо є багато доброти.

1. Хвилинка психологічного настрою «Хвилинка доброти» (за Ш. Амонашвілі).

- Закрийте очі і подумки пошліть одне одному добрі думки і добрі відчуття. Подаруйте посмішку товаришу для створення хорошого настрою.

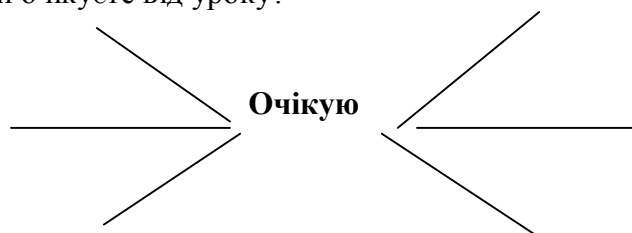
- А я хочу подарувати вам маленькі серця із побажаннями.

(Діти вибирають різнокольорові (3 кольори) серця і зачитують побажання.

Приємно тебе бачити...
У тебе гарна посмішка...
У тебе добрі очі...
Дякую, що ти є...
Ти щедра дитина...

2. Вправа «Очікування».

- Я сподіваюся, що сьогоднішній урок буде уроком роздумів, пошуку, радості, добра і любові. А чого ви очікуєте від уроку?



II. Мотивація навчальна діяльності.

1. Гра «Банани».

- Пропоную виконати вправу на кмітливість. Закресліть шість букв і отримаєте ключове слово сьогоднішнього уроку.

ПЕДЧОХІБЬСРВІОЗЕТМЦФА
(Доброта)

- Сьогодні ми говоритимемо про добро, доброту, добротворення.

2. Технологія «Мікрофон».

- Давайте з'ясуємо, що ж таке доброта? *(Діти передають мікрофон.)*

- Так, доброта – це насамперед уважне, чуйне ставлення до інших.

- Що сталося б зі світом, якби у ньому не залишилося добра? *(Загинув світ.)*

- А що ви відчуваєте, коли вам роблять добро? (*Радісно на душі, добре.*)

3. Гра «Займи позицію».

- Скажіть, а уміння пожаліти когось буде проявом доброти?

- А здатність співчувати?

- Підтримка не словом, а ділом означає бути доброю людиною?

- Творити добро – це життєва необхідність чи життєва позиція?

- Для чого потрібна доброта?

- Якою на вашу думку є найголовніша характеристика доброти? Що б ви обрали із цих пунктів і чому?

Бути добрим – це пожаліти.

Бути добрим – це допомогти ділом.

Бути добрим – це поспівчувати.

- Сьогодні на уроці кожен із нас отримає можливість стати ще добрішим, навчитись бути ще більш чуйним до чужої біди, потреби, робити життя і світ кращим.

III. Повідомлення теми уроку.

1. Вступне слово вчителя.

Не хлібом єдиним живе людина. У цьому старовинному вислові – глибока думка: у людини багате і багатогранне духовне життя. З того моменту, як людина починає усвідомлювати себе як живу, розумну і обдаровану особистість, вона стикається з іншими людьми, спілкується з ними, вступає в світ щастя і горя, радості та прикрощів. Торкаючись глибокого особистого світу, ми маємо справу з тонкими, ніжними, крихкими і водночас могутніми силами. У цьому світі є речі протилежні і непримиренні, такі, що взаємно виключаються. Це добро і зло, правда і брехня, честь і безчестя, справедливість і несправедливість. Найвища наука життя – мудрість, а найвища мудрість – бути добрим. Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердність, уміння розуміти чужий біль, вчасно підтримати у важку хвилину – це повинно бути у характері кожної людини. Сьогодні ми поведемо розмову про етику людських відносин, основою яких є, звичайно, добро і доброта.

Діти! Назвіть якості, у корені яких у буквальному або переносному розумінні закладене поняття добра?

(*Доброта, доброзичливість, добродушність, добросердечність, добропорядність, добросусідство, добросовісність, добродійність.*)

- Дуже мудро говорить народ: «Роби добро – і воно повернеться до тебе». Якщо ми робимо добро, то...

Будеш робити зло – зло й повернеться до тебе. Щира усмішка, добре слово і хоча б краплиночка тепла мають дуже велику силу. І на сьогоднішньому уроці вони допоможуть нам пройти дорогою добра за мудрими заповідями Матері Терези, повчаннями В.О.Сухомлинського, Ш.О.Амонашвілі. Ці люди усе своє життя присвятили творінню добра.

2. Розповідь про Ш.О. Амонашвілі.

«Незалежно від того, чекають від тебе добра чи не чекають –

Твори добро.

Незалежно від того, помітять твоє добро чи не помітять –

Твори добро

Незалежно від того, приймають твоє добро чи відкидають –

Твори добро.

Незалежно від того, чим будуть платити тобі за добро: добром чи злом-

Твори добро.

Твори добро і ні у кого не питай дозволу,

бо ніхто не може бути володарем твого добра».

- Ці мудрі слова належать дуже шанованій людині, педагогу, засновнику авторської школи в Грузії – Ш.О Амонашвілі. (*Вивішується портрет*)



3. Розповідь про В.О.Сухомлинського.

«Людина народжується на світ не для того, щоб зникнути безвісною пилинкою. Людина народжується, щоб лишити по собі слід вічний.» Ці слова належать тому, хто все своє життя віддав дітям, автору книги «Серце віддаю дітям», видатному педагогу, письменнику В.О.Сухомлинському. Він був доброю людиною і тому міг писати добрі і повчальні твори для дітей. Хай його світлий образ живе сьогодні на уроці (*Вивішується портрет*).



4. Розповідь про Матір Терезу.

- А ще хай на нашому уроці буде присутній образ відомої на весь світ Матері Терези. (*Вивішується портрет*)

- Мати Тереза була настоятелькою Ордена милосердя. У різних країнах світу вона відкривала школи, медичні пункти, притулки для бідних, допомагала хворим і знедоленим. Своїми вчинками вона навчала, що кожна людина може і повинна робити добро на своєму місці. Мати Тереза ніколи не прагнула бути популярною. Вона просто робила людям добро. Удостоєна Нобелівської премії миру. Взірець доброчинності та милосердя. Коли її не стало – планета осиротіла. Але вона залишила нам свої заповіді та настанови. Доторкніться до мудрості цієї жінки. Прочитайте їх.



(*У кожного на парті*)

Заповіді доброти

Бути добрим – це забути про себе самого, щоб думати за інших.

Бути добрим – це пробачати, пам'ятаючи, що слабкість людська є сильніша від злості.

Бути добрим – це мати милосердя для слабкості інших людей і пам'ятати, що ми не є кращими від інших, навіть в їхніх ситуаціях ми були б, може, ще гірші.

Бути добрим – це закрити очі на прояви невдячності.

Бути добрим – це давати навіть тоді, коли нічого не отримуємо, посміхаючись до тих, які нас не розуміють, навіть недооцінюючи нашої доброти.

Бути добрим – це приглушити біль власного серця і посміхатися завжди.

Бути добрим – це погодитися на те, що чим більше будемо давати, тим більше від нас будуть очікувати.

Бути добрим – це згодитися на те, що не затримуємо нічого для себе, за винятком радості, яка впливає з чистого сумління.

Бути добрим – це визнати у великій простоті, що правдиво добрим є тільки Бог.

5. Робота над прислів'ями.

- Добро, як сонечко, зігріває, тішить і радує людей. А погані вчинки, погана поведінка засмучують людей, роблять їм шкоду. Отже, зло – це все те, що приносить шкоду людям, засмучує, принижує гідність, робить боляче. Ми всі маємо вчитися робити добро, адже «хто людям добра бажає, той і собі має». Добро вважають найціннішим скарбом, народна мудрість говорить:

Роби добро – воно дорожче золота.

Не одяг звеличує людину, а добрі справи.

Добро посієш – добро й пожнеш.

Добро завжди перемагає зло.

- Совість спонукає соромитися лихих вчинків і перемагати зло добром. Совість у нашій душі – це неначе вогник свічки. Коли совість не спить – світло в душі людській. Коли (*учитель запалює свічку*) ми питаємо в неї: «Чи добре те, що я роблю?», коли ми аналізуємо наші вчинки, наші думки, совість наша ніколи не згасне. І якщо не берегти її – робити зло, байдуже ставитись до людей, вогник погасне. У душі запанує пітьма (*гасить свічку*).

6. Складання дерева життя.

- Перед вами макет дерева. Воно сухе і мертво. Зараз ми вдихнемо в нього життя і силу. У вас на партах написані на листочках дерева слова, які притягує до себе доброта. Прочитайте їх і прикріпіть листочок.

(Діти беруть листочки, читають слова і прикріплюють до дерева).

Тепло, чистота, радість, краса, посмішка, співчуття, доброзичливість, підтримка, допомога, любов, турбота, ніжність, прощення, безкорисливість, милосердя, щедрість, порада

- Наше деревце затріпотіло зеленим листячком від ваших добрих сердець і теплих слів.

7. Слухання притчі «Чарівні окуляри».

Один чоловік забажав мати окуляри, через які б можна було бачити людські помисли, бажання і те, що знаходиться в людських серцях. Знайшов цей чоловік чарівні окуляри і побачив, що в людських серцях зла більше, ніж добра.

Поступово чоловік почав зневажати злих людей, уникати їх, згодом зневага перейшла в ненависть, чоловік втрачав друзів, знайомих, став зовсім самотнім. Дійшло до того, що життя втратило для нього сенс. Тоді прийшов до цього чоловіка Ангел Божий зі словами:

– Чоловіче милий! Ти шукаєш досконалості в інших. Я раджу тобі пильно подивитися у власне серце. Якщо не знайдеш там недоліків, тоді берись за чужі гріхи.

Торкнувся Ангел окулярів, і чоловік побачив своє власне серце, сповнене гріхів, більших, ніж це було ненависним йому в чужих серцях. «Боже милостивий! Який я грішний! Прости мене, Господи, і навчи покаятися та смиренно виправляти свої власні помилки!», – промовив чоловік. Цієї ж миті окуляри розбилися.

8. Робота над розумінням змісту притчі.

- Що сталося, коли чоловік одягнув чарівні окуляри?
- Чому люди залишили його самого?
- Що сказав йому Ангел?
- Чим було сповнене серце чоловіка?
- Що сказав чоловік про себе самого?
- Який висновок зробили ви для себе?

В нас у душі горить незгасний вогник совісті, який підказує нам, що добре, а що погане. Але буває так, що совість нам підказує – слід зробити добру справу, а ми не робимо. Наприклад, у вас є яблуко чи цукерки, а в товариша немає. Совість підказує: поділись, а ми відчуваємо жаль. Або попросили нас допомогти, ми кажемо: добре, а самі думаємо – зробимо пізніше, і не робимо. А ще можливо, що ми не завжди слухаємось порад батьків і старших. Совість підказує нам: треба зробити. У такі моменти згадаймо, з якими трьома найбільшими недугами треба боротись? («не хочу», «зроблю пізніше», «а чому я?»).

9. Робота у творчих групах.

- А зараз попрацюємо в групах, які створимо за кольорами сердечок.

Завдання для першої групи.

Зеленою долиною тече широка повновода річка. Повільно несе вона води свої. По ній пливають кораблі й плоти. Тиха річка, мовчазна. А поміж гір тече маленький струмок. Швидкий і гомінкий, він усе поспішає, бігає навколо камінчиків і все щось балакає – жебонить. Розказує про те, що народився високо в горах із талого снігу. Аж ось і місце зустрічі гомінкого струмка з мовчазною річкою. Зачарований могутністю річки, гомінкий струмок замовк, притих. Йому соромно патякати коли річка мовчить (За В. Сухомлинським).

Висловіть власну думку.

- Чому стало соромно струмкові?
- Чи відчув він сторонній погляд на собі?
- Чи зробив самооцінку?

Завдання для другої групи.

Оля й Ліда надумали сходити до лісу. Ішли та йшли, в дорозі стомилися та й сіли на траві перепочити. Витягли з сумки хліб, масло, яєчка та й підобідують. Коли це на дерево сів соловейко і заспівав. Зачаровані його чудовим співом, Оля й Ліда сиділи й боялися поворухнутися. Аж тут він замовк. Оля збрала недоїдки й шматки газети, кинула під кущ. Ліда збрала недоїдки, загорнула в газету й поклала в сумку.

– Навіщо ти збрала сміття? – запитала Оля. – Це ж у лісі. Ніхто не бачить. – Соромно перед соловейком, – тихо відповіла Ліда

(В. Сухомлинський).

Висловіть власну думку.

- Як розуміти слова Ліди?
- Яку самооцінку вчинків зробила дівчинка?
- Коли людині стає соромно?

Завдання для третьої групи.

В одного хлопчика був маленький приятель – Скляний чоловічок. Був він зовсім прозорий і вмів угадувати, що думає й переживає його приятель - хлопчик. Не вивчив хлопчик уроки й хоче йти гуляти. Скляний чоловічок дуже помутнів і каже хлопчикові: «Не треба так чинити, друже. Спочатку зроби діло, а потім гуляй». Соромно стає хлопчикові, він зараз же береться до діла: вивчить уроки, а тоді йде гуляти. Чоловічок мовчить, але стає прозорим. Якось у хлопчика занедужав товариш, з яким він сидів за однією партою. Минув день, другий, а хлопчик і не згадує про товариша. Дивиться, а Скляний чоловічок став темний, як хмара. «Що я зробив чи подумав поганого?» – з тривогою питає хлопчик. «Ти нічого не зробив поганого, нічого не подумав поганого. Але ти забув про свого товариша». Соромно стало хлопчикові, і він пішов провідати хворого. Поніс йому квіти й велике-велике яблуко, яке дала йому мама. Так Скляний чоловічок навчав хлопчика життю. Це була його совість (В. Сухомлинський).

Висловіть власну думку.

- Коли й чому Скляний чоловічок темнів?
- Коли хлопчикові ставало соромно?
- Хто оцінював його вчинки?

10. Робота з висловлюваннями.

- Ось ми і підійшли до найважливішого – підведення підсумків. Тож пропоную до вашої уваги добірку повчань. Яке з даних висловлювань стосується особисто ваших вражень?

- Життя таке коротке! Поспішайте робити добро!
- Життя людини мусить бути повноцінним!
- Будь гідним імені людини!
- Добрі завжди мають щастя!
- Призначення людини – бути Людиною!



11. «Асоціативний куц»



12. Творча гра «Чим я зігриваю оточуючих?»

- Мені здається, що все сказане сьогодні не минеться, не залишиться лише словами. Кожен із вас – маленька людина, яка прагне стати справжньою особистістю – зі своїми почуттями, рисами характеру. Добра, гарна людина нагадує мені сонечко, що зігриває все довкола своїми лагідними промінцями. Ви ще маленькі, але сонце в кожному може жити дуже велике! Давайте ж спробуємо стати для оточуючих сонечками, спробуємо дарувати людське тепло і доброту. Запишіть на ваших промінчиках, що гарного є в кожному із вас, чим ви можете зігріти оточуючих.

(Діти заповнюють промінці, прикріплюють на партах до сонечок. Деякі за бажанням називають записане.)

- Тепер наші сонечка ожили, і в нашому класі стало тепліше і затишніше.

- Велич і красу добра пізнає лише той, хто переживає справжню людську радість-радість творення добра для інших людей. Тільки ця безкорислива людська радість є силою, що облагороджує серце. Є люди, котрі роблять добро іншим не тільки в силу своєї людяності, а ще й тому, що це творення вони визначили для себе професією, щоденною роботою. Щоб самому бути щасливим, треба бережно, сердечно і чуйно торкатися серця інших людей.

Спішіть творити добро, станьте справжніми творцями Життя. Бо життя штука проста, але скільки протягом усього життя доводиться людині прикладати зусиль, щоб зробити його складним. Тому хочу сказати так:

Людино, не нарікай на когось,

Що все в житті не так,

що все не в строк.

Бо те, що ти надбав і маєш –

Це день вчорашній, це урок.

Життя – велике жнивне поле,

А ми женці на нім, та й годі

І те, що сіяли учора,

Жнемо уже сьогодні.

Затям, і не нарікай на когось,

Бо кожен з нас отримає своє.

Хто сіяв радість – буде жати світло,

Хто сіяв зло – врожаю не збере.

В. Штангей

IV Підсумок уроку.

- Чи справдилися ваші очікування?

- Посміхніться сьогоднішньому уроку радістю пізнання.

Лариса Павлівна Чередник,

вчитель початкових класів

Бужанської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів

Лисянської районної ради

Тема. Той, хто творить добро, творить саме життя.

Мета: поглибити знання дітей про загальнолюдські моральні якості, вчити переживати події разом із казковими героями, відчувати красу в людських стосунках; розвивати мислення дітей, культуру мовлення, пізнавальний інтерес; повторити добрі, чарівні слова, вчити правильно їх вживати; виховувати чуйність, людяність, турботливе ставлення до ближніх.

Обладнання: різнокольорові фішки для позначення слів; прислів'я для роботи в парах, сердечка з кольорового паперу, ілюстративний матеріал (якомога ширшого кольорового діапазону), ілюстративний матеріал до текстів, сорочка з білого паперу.



Попередня робота: складання учнями творів – мініатюр «Гарне й огидне», підбір прислів'їв про добро, добрі вчинки.

Хід уроку

*Добрі слова – це сади,
Добрі слова – коріння,
Добрі слова – квіти,
Добрі справи – плоди.*

I. Організація класу, повідомлення теми

Звучить пісня «Если добрый ты» з мультфільму «Про кота Леопольда»

Діти заходять в клас і шикуються біля дошки.

Учитель. Шановні гості, ми щиро раді вітати вас у нашій господі. Миру, щастя, здоров'я, радості і злагоди сьогодні і назавжди.

Учні. Гостей дорогих ми вітаємо щиро,
Стрічаємо з хлібом, любов'ю і миром.
Хай славиться рід наш, сім'я і родина
Хай в злагоді буде уся Україна.

(Діти, взявшись за руки, низько вклоняються гостям. Сідають за парти)

II. Актуалізація опорних знань. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми і мети уроку.

Учитель. Діти, скажіть будь ласка, з якого мультфільму звучала пісня, коли ми заходили в клас?

(Відповіді дітей)

Учитель. Про що співає Леопольд?

Учні. Про добро!

Учитель. А що таке добро? Ми, як вчені – дослідники, спробуємо осягнути всю глибину цього слова.

Учитель. Розглянемо ребус і назвемо тему уроку (*ребус на дошці*).

Д +

Добро + серце
(Добросердя)



1. Вступне слово вчителя.

Сьогодні, діти, у нас відбудеться незвичайний урок – година спілкування, милосердя і доброти. Чинити по-доброму допомагають людині морально – етичні

правила. Це такі правила, які допомагають людям жити в добрі та злагоді. В основі цих правил знаходяться поняття добра.

Добро можна порівнювати з сонцем: як за сонцем ми визначаємо пору року, пору дня, так і з добром співвідносимо свої дії та вчинки.

Добро – це гарне в житті людей, що відповідає їхнім інтересам, бажанням, мріям.

Протилежністю добра є зло, лихо. Мудрі люди казали, що для того, щоб зрозуміти, що таке добро, необхідно відчувати на собі зло.

Ми сьогодні з вами будемо говорити про добро, добрі вчинки. І я хочу, щоб ми впродовж усього уроку вишили білу сорочку ДОБРА.

Раніше люди вишивали сорочки. Вишивати сорочку – це важка кропітка праця. Для цього потрібно було виткати полотно, яке ткали з ранньої весни, до пізньої осені, сушили і вибілювали його на сонці. Підбирали узор, кольори. В різних регіонах України вишивали свої узори, але традиційна українська сорочка вишивалася двома кольорами: червоним та чорним. А наша з вами мета – вишити сорочку добрими словами, а в житті – добрими справами.

Живи , добро звершай.
Та нагород за це не вимагай!
Хай оживає істина стара:
Людина починається з добра!

2. Мотивація навчальної діяльності.

Учитель. А зараз ми з вами вставимо пропущені букви, зберемо «друзів» до слова «добро» і почнемо вишивати сорочку добрими словами.

На дошці записані слова першої колонки з пропущеними буквами.

Гра «Назви добре слово»

ласка
любов
доброта
святиня
сонце
чуйність
радість
турбота
активність

На кружечках написані букви, коли їх прикріпити на потрібні місця, то утвориться слово «людяність».

Учитель. Ось ми утворили близьке слово до слова «ДОБРО» – «ЛЮДЯНІСТЬ».

У народі кажуть:
Про зло пишуть на камені,
Про добро – на піску.

Читання віршів наам'ять.

Учень 1 Роби добро, – мені казала мати, –
І чисту совість не віддай за шати!
Благословенний мамин заповіт
Ніхто в мені не зможе погасити.

Учень 2 Людині треба небагато
Натхнення, віри, доброти,
Щоб біль і радість пам'ятати,
Добро від зла уберегти.

Учень 3 Ти добро лиш твори повсюди,
Хай добром твоїм повняться груди.
Ти посій і доглянь пшеницю,

Ти викопай і почисть криницю.

Учень4 Запам'ятай, моя дитино, з юних літ
На все життя, щоб знала, як прожити:
Людина для добра приходиться в світ
Й покликана завжди добро творити.
Нелегко це, щоб хто не говорив.

Учень5 Й не кожному зробити це вдається,
Бо в світі стільки смертних є гріхів,
Що й доброта не завжди йде до серця,
Та ти людина і тому учись
Добро творити, людям співчувати.
До цього світу пильно придивись,
Злим помислам навчися лад давати.

Учень 6 Іди з добротою – це собі затаю,
Із ласкою, прихильністю привітно
Й не розлучайся з добрим почуттям -
Хай доброта в душі суцвіттям квітне!

Учитель. У народі кажуть, що добра людина надійніше кам'яного мосту.
Знайте про це і будьте такими надійними і добрими.

Запам'ятайте:

- Ти людина. На тобі лежить відповідальність за цей світ.
- Добра людина схожа на ясне сонечко, тому що вона всіх вмє зігріти своєю любов'ю, турботою, щирістю та щедрістю.

Пісня «Про дружбу» (виконують всі учні)

Сценка – монолог

Буратіно.

Я хочу розповісти про свої хороші справи. Одного разу, коли я проходив біля нашого будинку, то побачив, як гралися Оленка та Іринка. Потім вони стали сперечатися і Іринка штовхнула Олену в калюжу. Я ніяк не міг пройти мимо. Підійшов до Олени, допоміг встати, а потім як дав Іринці, щоб знала, як товаришів ображати. Правда, я добре вчинив? Ось гарний я який.

Учитель.

-А як би вчинили ви на місці Буратіно?

Відповіді учнів. Вправа «Мікрофон».

Учитель підводить підсумок.

- Крім Буратіно до нас завітали ще й Королева Доброти та Чуйність. Королева Доброти підготувала завдання.

Робота з прислів'ям в групах.

1. Діти, прочитайте «розсипане» прислів'я.

I група

- а) За добру справу варто постояти!
- б) Людину красить не одяг, а добрі діла.
- в) За добро платять добром

Спікер групи:

- Мені доручено прочитати прислів'я, яке ми склали.

(Спікер зачитує прислів'я)

II група

- а) Від доброго слова і лід розтане.
- б) Доброго – держись, а лихого стережись.
- в) Твоя краса в твоїй доброті.

(Спікер групи зачитує прислів'я)

III група

- а) Все добре переймай, а злого уникай.
- б) Перший крок до добра – не роби зла.
- в) Добре ім'я краще від багатства.

(Спікер групи зачитує прислів'я)

Королева Доброти пропонує наступні завдання:

1. До кожної букви доберіть найкращі слова, які можна.

I група

- Д – дружні, добрі.
- О – охайні, особливі.
- Б – бадьорі, беручкі.
- Р – радісні, роботящі.
- О – організовані.
- Т – тактичні, талановиті.
- А – акуратні, активні.

Прикріплюємо ці слова на дошці.

II група

Придумайте словосполучення зі словами:

добрий, добре, добра, добрі.

(Добре серце, добра душа, добрий вчинок, добрі справи, добра людина, добра вдача, добрий день).

III група

Придумайте слова, близькі за значенням до слова доброта.

Відповіді дітей (милосердя, чуйність, людяність, добродушність, доброзичливість, толерантність, добросердя, добропорядність, добросусідство, добросовісність.)

Королева Доброти:

- Добре справилися ви з моїм завданням. а тепер я хочу у кожній групі взяти інтерв'ю.

Метод «Мікрофон»

- Що таке доброта?
- Якою людиною ти хочеш стати?
- Що таке людяність?

Королева Доброти:

- Молодці, дуже гарно справились із цим завданням.

А тепер я хочу поставити питання нашим гостям.

- Як ви можете пояснити своїй дитині

що таке доброта?

Учитель. Багато ми сьогодні говорили про добрі вчинки, добрі слова. Ви добрі діти, вас виховували добрі і чуйні батьки, а зараз я хочу, щоб ви написали на різних кольорових листочках своє добре, тепле слово, яким ми будемо вишивати Сорочку Добра. Візьміть добрі слова, які ви написали, підійдіть до сорочки і вишійте її.

(Тихо грає музика «Два кольори», діти під музику вишивають сорочку.)

Ось яка гарна, неперевершена вийшла у нас сорочка.

Вишита сорочка – це одвічний символ та оберіг українського народу. Її виникнення, роль в житті кожної людини, значення як символу та оберега розкрито у легендах, піснях, казках та віршах.

Звучить пісня «Если добрый ты» з мультфільму «Про кота Леопольда».

А Королева Доброти в кінці заняття дарує всім маленькі дуже добрі серця (червоні паперові сердечка).

Діти стають в коло, піднімають руки вгору, а потім вниз. Говорять дружно такі слова:
«Ми - добрі».

Учитель. Наша вишита сорочка – це символ нашого доброго вихованого класу. Ця сорочка буде висіти в класі і нагадувати нам про добрі вчинки.

Твори добро та будь завжди привітним,

Дитино!

Ти приходиш для добра.

Любов у серденьку, хай завжди квітне.

Збагнути це тобі уже пора.

*Бо ти ростеш і мудрість п'єси з кринички
Свого народу. Це ти не забудь.*

Ідіть добрими у світ життя!



Година спілкування

Кузніцова Валентина Олександрівна,

вихователь групи продовженого дня

Лисянського навчально-виховного комплексу

«загальноосвітня школа I-III ступенів №1 – гімназія»

Лисянської районної ради

Тема. Людина народжується творити добро.

Мета: сформувати осмислене ставлення до загальнолюдських цінностей, виховувати віру в силу добра; прагнення до самовдосконалення.

Обладнання: Сонечко-смайлик із словом «Доброта», промені з написами «Той, хто творить добро, творить саме Життя»; Торбинка Доброти; мікрофон; аудіозапис пісні «Доброта Миколая»; твори В.О.Сухомлинського, книги «Здравствуйте, діти!», «Как любить детей» Ш.О.Амонашвілі.

Хід заняття

Організаційний момент.

Вихователь. Закрийте оченята. Наповніть свої сердечка рожевим промінчиком любові та ніжності. Тепло вашого сердечка відчуйте у своїх долоньках. Відкрийте очі. Нехай тепло і доброта ваших сердець не затримується у ваших долоньках. Передайте їх іншим людям, знайомим і незнайомим.

Оголошення теми і мети заняття.

Незалежно від того, чекають від тебе добро чи не чекають – Твори добро.

Незалежно від того, помітять твоє добро чи не помітять – Твори добро.

Незалежно від того, приймають твоє добро чи відкидають – Твори добро.

Сьогодні наша година спілкування присвячується одній з найважливіших людських цінностей – доброті.

Вступне слово вихователя. З давніх-давен відомо, що бути добрим корисно. Доброзичливі люди добре почувуються і довше живуть. Про добрих, чесних, співчутливих дітей кажуть, що у них «кришталево-чисті душі», прекрасна поведінка.

Про злих, жадібних, брехливих, жорстоких людей кажуть, що у них «чорні душі». Потрібно змалку намагатися не заплямувати свою душу поганими вчинками, негативною поведінкою. Гарний настрій, веселість, радісне пізнання світу є запорукою здоров'я.

- Що ж означають слова *добро, доброта*?

1-й учень. Добро – корисна справа, вчинок.

2-й учень. Доброта – чутливе, дружнє ставлення до людей, тварин, птахів, рослин.

Вихователь. Добро і доброта повинні жити у серці кожної людини. Запам'ятайте! *На добро люди відповідають добром!* Той, хто робить щось добре, не повинен чекати за це винагороди.

1-й учень. Доброта душі – сонця промінець,
Має людям у серця світити.
Доброті людській не прийде кінець,
якщо будуть добрими діти.

2-й учень. Людям усміхнись, подаруй тепло –
Стане із зими літо.
Щоби на землі смутку менш було,
Добрими мають бути діти.

3-й учень. Тож давайте всім дарувать тепло,
Усмішки прості й щирі.
І на всій землі відразу зникне зло –
Будемо жити у злагоді й мирі.

А. Терещук

Легенда.

Коли, народжується дитина, Бог запалює на небі нову зірку і посилає до дитини Ангела-охоронця. Уві сні Ангел цілує дитя тричі: в чоло – аби воно зростало розумним, у личко – щоб було красивим та у груди – аби мало здоров'я, любов та доброта вселилися в його тіло серце і душу.

Оповідання «Тихо, бабуся відпочиває» В.О. Сухомлинського

Прийшла зі школи маленька Галинка. Відчинила двері, щось хотіла весело сказати мамі. А мама насварилася на неї пальцем і шепоче:

- Тихо, Галинко, бабуся відпочиває. Цілу ніч вона не спала, боліло серце.

Галинка тихенько підійшла до столу, поклала книжки. Пообідала і сіла за уроки. Читає книжку тихо-тихо про себе, щоб не розбудити бабуся. Відчиняються двері, заходить Оля, Галинчина подруга. Вона голосно й каже:

- Галинко, послухай...

Галинка насварилася на Олю пальцем, як мати на неї, і пошепки мовить:

- Тихіше, бабуся відпочиває. Цілу ніч вона не спала, боліло серце.

Сіли дівчатка до столу й розглядають малюнки. А з бабусиних очей впали дві сльозинки.

Коли бабуся прокинулася, Галинка й питає:

- Бабуся, а чого ви плакали уві сні? Бабуся усміхнулася, приголубила Галинку. В її очах світилася радість.

Фронтальна бесіда з дітьми.

(Учні аналізують оповідання, роблять висновки за його змістом).

Сьогодні, діти, ми пройдемо дорогою добра. Ця дорога, якою має йти кожна людина – від народження й до смерті не завжди легка, але людина повинна прожити так, щоб залишити після себе добрий слід на Землі.

- Чи легко бути добрим?
- Чи буває щасливою зла людина?
- А які добрі справи робите ви?

Метод «Мікрофон». (Називають добру справу і передають мікрофон. Учитель роздає сонечка за добру справу).

Кожна ваша добра справа – це маленьке сонечко, що робить світлішим наше життя. Тож усі ваші добрі справи складімо в Торбинку Доброти.

(Учні складають свої маленькі сонечка «в Торбинку»).

– Як ви думаєте, чи можна цю «Торбинку» зав'язувати?

(Ні. Людина ніколи не повинна зупинятися творити добро. Ви у своєму житті ще зробите дуже багато добра і ця «Торбинка» постійно поповнюватиметься.)

Фізкультхвилинка.

А ми зерно сіяли,сіяли
У земельку чорную, свіжую.
І з'явилися перші листочки,
Із них повні тугі колосочки.
До сонечка потягнулися
І сонечку усміхнулися.

- А тепер, діти, усміхніться один одному.

Оповідання «Дідусь і Андрійко» В. Сухомлинського (читає вихователь)

Поліз Андрійко на шовковицю: привабили чорні, солодкі ягоди. Навтішався вволю, а тут дощ пішов.

Пересидів Андрійко дощ. Хотів злезити додолу, аж дивиться – сидить під шовковицею дідусь Петро. Вийшов дідусь після дощу в сад – у білій сорочці і голова біла, як молоко.

«Що ж його робити? – думає Андрійко. – Злізу – струшу на дідуса краплі з листя, змокне він під дощем, захворіє».

Сидить Андрійко, притулившись до гілки, боїться поворухнутися. Чекає, коли дідусь до хати піде. А дідусь не йде.

Уже й сутеніти почало, коли дідусь підвівся, глянув на шовковицю й побачив Андрійка. Здивувався дідусь та й питає:

- Чому ти там сидиш так тихенько, онучку?
- Боюся краплі на вас струсити, дідусю...
- Злазь, Андрійку...

Дідусь відійшов, Андрійко й спустився з дерева. Дідусь пригорнув Андрійка і поцілував.

«Чого це дідусь такий добрий сьогодні?» - подумав онук.

Фронтальна бесіда з дітьми.

(Учні аналізують оповідання, роблять висновки за його змістом).

У житті треба не тільки чекати добрих вчинків від інших, а й віддавати тепло своєї душі людям, що нас оточують. Адже людина живе для того, щоб творити добро. Творячи добро, вона стає чистішою, духовно багатшою. Її можна порівняти з чистим джерельцем, яке всіх радує своєю прохолодою, всі п'ють його чисту воду, а джерельце від цього не міліє...

То ж Творіть добро і воно повернеться до вас сторицею!



Створення вихованцями правил доброти.

1. Допомагай слабким, маленьким, хворим.
2. Не будь жадібним.
3. Прощай іншим помилки.
4. Ніколи не заздри.
5. Будь добрим, щирим.

Пам'ятайте! Нехай не погасне ваше бажання Творити добро на планеті Земля!

От і підійшло до завершення наше заняття. Сьогодні ви наповнили гарними справами Торбинку Доброти, то ж засвітімо Сонечко Доброти добрими справами.

(На дошці прикріплений Сонечко-смайлик, а в ньому слово «Доброта», учні виходять і чіпляють до нього промінчики з написами «Той, хто творить добро, творить саме Життя»).

То ж, будемо творити Добро разом!



Заняття за інтересами

Тема заняття: Вчись творити радість, добро.

Мета: спостерігаючи навколишнє, діти вчаться словом (малюнком) передати те, що вразило уяву. Розвивати зв'язне мовлення учнів; уяву, творче та логічне мислення; виховувати почуття чуйності, доброти, любові до навколишнього.

Незалежно від того, чим будуть платити тобі
за добро: добром чи злом – Твори добро.
Твори добро і ні у кого не питай дозволу,
бо ніхто не може бути володарем твого добра.

Ш. О. Амонашвілі.

Вихователь: - Доброго дня вам, діти!

Сідайте за парти, любі хлопчики та дівчатка.

Мені розказати вам треба багато.

Розмову таку я до вас поведу:

Зустріла я сонечко в нашій саду.

Воно прилетіло до нашої хати

І хоче цікавинки вам розказати.

- Так, сонечко прилетіло до нашого класу.

(На плакаті – малюнок Сонця)

Сонечко – це символ тепла, радості, життя. Для кожного народу це символ миру, оберіг життя.

Казка «**До побачення, Сонечко!**» В.О. Сухомлинського.

Ввечері маленька дівчинка прощалася з Сонечком. Воно сідало за горизонт.

- До побачення, Сонечко, – сказала дівчинка.

- До побачення, дівчинко, – відповіло Сонечко. – Лягай спати. Я теж відпочину.

Рано-вранці я прокинусь і ласкаво зустріну тебе. Чекай мене он в тому віконечку.

Лягла дівчинка спати. Наснилося їй блакитне небо.

Ось і Сонечко зійшло. Ніжним промінцем доторкнулося воно до обличчя дівчинки.

Прокинулася дівчинка і говорить:

- Добрий день, Сонечко! Я дуже рада тобі!

(Учні аналізують казку, роблять висновки).

Оповідання «**Гарно, що сонечко світить**» В. О. Сухомлинського

У неділю Юрко, учень другого класу, прокинувся рано і весело запитав:

- Мамо, сьогодні ми підемо до лісу?
- Дощ іде, – відповіла мама, – ллє як з відра. Не підете ви до лісу.

Юрко виглянув у вікно. На вулиці стояли калюжі. На небі темні хмари. Юрко сів біля столу і заплакав...

У понеділок Юрко прокинувся теж рано. Відкрив вікно. Сонячне світло залило всю кімнату. Юрко сів коло столу і заплакав...

- Чому ж ти плачеш сьогодні? – здивувалася мама.
- Сьогодні треба з лопатою йти до школи. Ділянку копати. Мама подивилась на сина і тяжко зітхнула. Потім тихо сказала:
- Добре, що сонечко світить... Якби і сьогодні ішов дощ, як би я дізналась, що мій син – ледар?

(Учні аналізують оповідання і роблять висновки за його змістом).

Казка «**Як струмочок ромашку напоїв**» В. О. Сухомлинського

Виросла у лузі ромашка. Її квіточка була схожа на маленьке сонечко. Прийшло спекотне сонце. Висохла земля. Схилила жовту голівку ромашка: «Як же я буду жити в сухій землі?»

Недалеко дзюрчав струмочок. Почув він як плаче квітка. Пожальвів він ромашку. Підбіг він до неї, заспівав, заграв. Напоїв землю. Підняла голівку ромашка, усміхнулася.

- Дякую, струмочку. Тепер я не боюся сонця спекотного.

(Учні аналізують казку, роблять висновки за її змістом).

Вихователь: - Що несе на своїх промінцях сонце?

1-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *працю*.

Перші весняні промінці ласкаво зігрівають землю, припрошуючи людей до праці. Тільки в дружбі з сонечком матимемо щедрий урожай.

2-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *красу*.

Різнобарвним килимом вкривається земля. Тягнуться до сонця пишні гілки дерев, голівки квітів, колоски жита. А Сонце всіх пестить, цілує.

3-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *здоров'я*.

Сонячне проміння, нагріта сонцем вода, налиті його соком овочі, фрукти – це здоров'я людини. Вся природа – матінка живиться сонячною енергією.

4-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *радість*.

Сходу сонця радіє і людина, і пташина, і звірина, й деревина.

5-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *любов*.

Воно з однаковою любов'ю пестить і добрих, і злих, і дорослих, і маленьких.

6-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *щастя*.

Краплина цього щастя – твоя. Зумій зберегти її на все життя.

7-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *достаток*.

Щедрий урожай зернових, фруктів, овочів, соковиті трави, густі ліси – це все виплекане, вигріте сонцем, його теплом, ласкою.

8-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *тепло*.

Воно вливається у твою душу. Візьми іскринку цього тепла і зігрій людину, якій холодно, тоскно, самотньо. Тепло твого сонця розтопить кригу її душі.

9-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *мир*.

Воно ласкаво обігріває і білих, і чорних, і жовтих дітей.

Живи і ти дружно з дітьми усіх країн.

10-й уч. - Сонце несе на своїх промінцях *усмішку*.

Посміхнись і ти, прокинувшись уранці, до сонечка, до всіх, хто тебе оточує.

Всі: - За мир, щоб сміятися, трудитися, вчитися, рости.

За мир, щоб не димові хмари пропливали, не паперові журавлики літали.

За мир, щоб квіти цвіли, жита буяли, луки травами шуміли.

За мир, щоб у чистій воді рибки гуляли, щоб у лісі гриби не топтали, щоб сонце сміялось!

- А чи хотілося б вам, діти, щоб таке сонечко засяяло на ваших грудях?
- Якщо так, тоді ми з вами виготовимо «бейжики» у вигляді Сонечка, а ви напишете своє ім'я.

Фізкультхвилинка.

Практична робота.

Підсумок заняття.

- Щоб ви побажали одне одному?



Заняття за інтересами: «Вчись творити радість, добро»
Вихователь ГПД : Кузніцова В.О.